1893 - 1963
70-ліття видання і служби своєму народові та правді

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку:
BArclay 7-4125
УНСоюз: BArclay 7-8337

РІК LXX. No. 179. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го ВЕРЕСНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 20, 1963 Ч. 179. VOL. LXX.

КЕННЕДІ ЗАКЛИКАЄ ДО ПІДТРИМКИ ПОДАТКОВОГО ПЛЯНУ

ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ НА $11 БІЛЬЙОНІВ — ЦЕ „ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ДОБРОБУТ"

Вашингтон. — Президент Кеннеді 18-го вересня звернувся через радіові та телевізійні стації до американського народу за підтримкою у справі зменшення прибуткових податків, що має скріпити економіку та не допустити до можливої економічної знижки. Президент заявив, що зменшення податків, — „забезпечення проти рецесії і одночасно забезпечення на добробут". Коли будуть зменшені податки, то є надія, що консументи зможуть мати „нові авта, нові доми, нові вигоди, фонди на освіту своїх дітей та на ощадність капіталів". Власники підприємст зможуть розбудовувати свої бизнеси та збільшувати свої прибутки. Працівники дістануть більше грошей до рук, коли будуть зменшені податки, і тоді збільшиться їхня купівельна спроможність, та можливість скріплювати економіку. Коли Конґрес ухвалить урядовий проєкт про зменшення податків, то економіка ЗДА впродовж двох років, 1964 і 1965 дістане $11 більйонів, і гроші причиняться до того, що не буде нової економічної рецесії, яка могла б прийти, коли не будуть зменшені податки. Зменшення податків, на думку Президента, спричинить припинення відпливу золота за кордон, скріпить американськкий долляр в цілому світі і дасть нові ринки збуту для американських товарів. Президент взяв до уваги і те, що є чисельні противники зменшення податків без одночасної редукції федеральних видатків. Президент заявив, що не можна зменшити федерального бюджету, бо в ньому є найконечніші позиції для закордонних і внутрішніх потреб. Але Президент обіцяв, що уряд не дозволить на те, щоб витрачати федеральні гроші на те, що не є конечне. Президент підтвердив недавну заяву секретаря скарбу Даґлеса Діллона, що уряд змагає до збалянсованого бюджету в найближчих роках, але це можна буде осягнути тільки тоді, коли цього року Конґрес зменшить прибуткові податки. Президент сказав, що Палата Репрезентантів вже в найближчому тижні голосуватиме над податковим проєктом і „благав конґресменів, щоб для добра своїх родин і для добра цієї країни голосували за той проєкт". Урядовий проєкт плянує зменшити податки на 11 більйонів впродовж 1964 і 1965 років. Коло 8.7 більйона призначено на зменшення особистих прибуткових податків, а 2.3 більйона — від корпорацій. В першому 1964-му році мали б зменшити лодатки на 7 більйонів, а в 1965-му році — на 4 більйони. Податки від корпорацій виносять тепер 52% і мали б бути зменшені до 50% в 1964-му році, а в 1965-му до 48%. Особисті податки тепер виносять від 20 до 91%, а після редукції мали б становити від 14 до 70%. Президент подав приклад, як будуть зменшені особисті податки від 1-го січня 1964-го року, коли Конґрес ухвалить закон. Фабричний робітник із трьома членами родини, який заробляє тижнево $90, матиме зменшення податку на ⅓. Робітник із річним прибутком $6 000, від яких тепер платить $600 податку, від нового року $450. Президент сказав, що найбільше зискає на зменшенні податків ціла країна, бо зростатиме економіка, збільшиться число варстатів праці та зменшиться число безробітних, яке тепер становить коло 4 000 000, і яке могло б збільшитися, коли не будуть зменшені податки. Голова Республіканського Крайового Комітету конґресмен Вілліям Міллер домагається, щоб всі більші телевізійні й радіові станції відступили безплатно час на те, щоб республіканці могли відповісти Президентові в справі податкового законопроєкту.

Уряд заохочує промисловців до збільшення експорту

Вашинґтон. — 17-го вересня в Білому Домі відбулася конференція в справі поширення експорту, в якій взяли участь понад 200 виконних промислових урядовців, п'ять членів Президентового кабінету та президент Кеннеді. Президент та члени його кабінету старалися заохотити промисловців до того, щоб збільшували експорт, бо це є єдиний засіб до того, щоб зменшити або й зліквідувати платничий дефіцит із закордоном. На думку Президента для бизнесмена може „народжуватися нове життя, коли він може продавати товар за кордоном". Коли б кожний промисловець збільшив свій експорт на 10%, то легко можна б зліквідувати платничий дефіцит. Тепер експорт ЗДА становить — $21 000 000 000.

Палата Репрезентантів ухвалила $175 мільйонів на сховища

Вашинґтон. — 17-го вересня Палата Репрезентантів признала $175,000,000 на будову протирадіяційних сховищ для 10 мільйонів осіб. Коли будуть збудовані ці нові сховища, то можна буде дати охорону 85 мільйонів американців на випадок атомової війни. В дискусії підносилися голоси, що треба б сховищ на 240 мільйонів осіб, щоб всі американці могли сховатися вдома і під час праці, залежно від того, де їх застане алярм. Комісія збройних сил обороняла цей урядовий проєкт, хоч давніше вона була проти нього. Тільки представники республіканців критично ставилися до урядового проєкту, кажучи, що протирадіяційні сховища могли б збудувати приватні промисловці без федеральної допомоги. Інші республіканці казали, що урядова програма замала, бо уряд Цивільної Оборони вимагав аж двох більйонів долярів впродовж п'ятьох років.

В АМЕРИЦІ

● **Віце-президент ЗДА** Линдон Б. Джансон вернувся з подорожі по скандинавських країнах і 17-го вересня звітував президентові Кеннеді про те, що ця „подорож виявила прихильне становище тих держав до ЗДА". Джансон відвідав Швецію, Норвегію, Данію, Фінляндію й Ісляндію і був найвищим ранґою американцем, який вперше був гостем урядів цих держав. Спікер Палати Репрезентантів Джан МекКормек ґратулював Джансонові за той великий успіх, що його осягнув в Европі віце-президент.

● **33,961 - тонновий** пасажирський корабель „Америка" не міг відплисти до Европи, бо в суботу 14-го вересня застрайкувала залога того корабля, домагаючися звільнення з праці одного корабельного офіцера тому, що він веде дискримінацію проти неґрів, порторіканців і жидів. 945 пасажирів чекали на кораблі до неділі, коли їх повідомила корабельна лінія Юнайтед Стейтс, що корабель не відпливе. Корабельна лінія вможливила пасажирам транспорт на інших кораблях або літаками.

Сенатор Юзик в ОН, візьме участь в дедикації площі у Вашинґтоні

Ню Йорк. — У склад канадійської делеґації на теперішній сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй входить, як її парляментарний дорадник, сенатор Павло Юзик, уже третій з черги канадійський сенатор українського роду. Перед найменуванням на сенатора д-р Павло Юзик був професором історії в Манітобському університеті та головою Манітобського Історичного Т-ва, беручи дуже активну участь в канадійському й українському громадському житті та займаючи різні чолові пости. Як знавець історії України та Східньої і Центральної Европи, сенатор Юзик на теперішній сесії Генеральної Асамблеї ОН зокрема інтересується справами Совєтського Союзу та країн східньої і центральної Европи. Згідно з передбачуваннями, сенатор Юзик залишиться в Ню Йорку на ввесь час сесії Генеральної Асамблеї, а в найближчу суботу, 21-го вересня, він візьме участь у врочистостях дедикації площі під пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні.

Сен. Павло Юзик

Кеннеді звітує Конґресові, що на закордонну допомогу видано $4,514,600,000

Вашинґтон. — Підтримуючи проєкт допомоги закордонові, президент Кеннеді переслав звіт про те, скільки в минулому році ЗДА видали на військову й цивільну допомогу чужим країнам. Президент зазначив у своєму звіді, що ЗДА найбільше мусять видавати на військову допомогу тим державам, які є безпосередньо загрожені комунізмом, бо сусідують із комуністичними державами. В 1962-му році на військову допомогу видали аж $1,600,000,000; на розвиткові позички $1,112,500,000; на допомогу латинським американським державам — $600,000,000; на позики для розвитку економіки — 425,000,000; на допомогу у формі дарунків — $296,500,000 і $275,000,000 на окремі фонди допомогові. Президент підкреслив, скільки фондів на свою оборону мусять дістати такі держави, як Північний В'єтнам, Північна Корея, Національний Китай, Ляос і Камбоджа, яким загрожує комуністична небезпека. Самі ті країни не могли б себе власними силами обороняти.

Сенатська Комісія підтримує проєкт реформи Конґресу

Вашинґтон. — Сенатська Комісія Правил і Адміністрації схвалила проєкт реорганізації Конґресу, щоб допомогти до легшої та швидшої праці законодатної частини уряду. Сподіваються, що повний Сенат незабаром вирішуватиме цю справу. Спонзором цього проєкту є сенатор демократ із Пенсилвенії Джозеф С. Кларк. Його підтримує 31 сенатор. Над новим проєктом мала б працювати 12-членна комісія, яку по-половині визначають президент Сенату і спікер Палати Репрезентантів, це значить, що в ній будуть 6 сенаторів і 6 конґресменів. Ця комісія мала б застановитися над такими проблемами: 1. Надійна орґанізація праці в обидвох Палатах. 2. Відношення між обидвома Палатами. 3. Взаємини між Конґресом та іншими частинами уряду. 4. Затруднення та винагорода урядовців обидвох Палат та членів Конґресу. 5. Взаємини між окремими комісіями. Але ця нова окрема Комісія не має права обговорювати зміни реґуляміну праць Сенату, які дозволяють на ведення обструкції в Сенаті.

В Дітройті відбулася окружна педагогічна нарада

Дітройт, Міш. — Майже всі більші, як і багато з менших наших громад, виявили з початком цього шкільного року багато уваги справі рідного, українознавчого шкільництва. Віддзеркаленням тієї уваги була й окружна педагогічна нарада „Рідної Школи", що відбулася тут минулої суботи, 14-го вересня ц. р., в приміщенні „Самопомочі" та з участю голови Шкільної Ради при УККомітету, проф. д-ра Едварда Жарського. В конференції взяв участь і сеньйор українських педагогів, проф. д-р Мирон Дольницький. Між багатьома справами, що їх обговорювано на цій конференції, була й справа дитячого хурналу „Веселка", як шкільного посібника в навчанні українознавства.

Василь Пуйда, промисловець і меценат, помер в Ню Йорку

Ню Йорк. — Дня 16-го вересня 1963 року помер тут у шпиталі на острові Стетен відомий промисловець і український меценат бл. п. Василь Пуйда, проживши 74 роки. Причиною смерти була важка недуга левкемії — рака крови. Покійний від якогось часу почував себе зле, був нездатний до інтенсивної праці та попав у життєві труднощі. Останньо його стан був такий важкий, що мусів піддатися шпитальному лікуванню. Це лікування вже не тривало довго, бо невилічима недуга спричинила смерть.

Пакійний Василь Пуйда походив із Галицького Поділля. Ще молодим хлопцем виїхав до Канади. Працював важко на життя, але при цьому багато читав, учився і придбав доволі багато знання. Вже в зрілому віці переїхав з Канади до Америки. Тут виявив велику ініціятиву в напрямі заснування власного підприємства. Брався до книгарства, пробував своїх сил в інших ділянках. Накінець заснував своє підприємство виробництва всяких декоративних предметів із т. зв. пацьорків. Виробляв ґердани, видумав спеціяльні варстати для дітвори, яка з пацьорків виробляла ріжні взори декоративного характеру. Це підприємство дуже гарно розвивалось. У 1950-их роках воно дійшло до найбільшого розвитку. Мало тоді великий збут. Воно давало Покійному гарні прибутки. Такий стан тривав аж до 1960 року. Після того Пакійний вже не проявляв такої великої енерґії і підприємство почало занепадати. Ані власник підприємства, ані ніхто з його знайомих не могли зрозуміти причин такого явища. А це був уже зародок недуги. Покійний Василь Пуйда свого часу під псевдонімом Василь Тихий уфундував був при львівському щоденнику „Діло" між двома війнами конкурс на написання статтей на економічні теми, в яких бу-

(Закінчення на стор. 3-ій)

В ГЕНЕРАЛЬНІЙ АСАМБЛЕЇ ОН

Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант (вгорі, зліва) прислухується промові новообраного президента 18-ої Генеральної Асамблеї, представника Венесуелі, д-ра Карльоса Соса-Родріґеза. Під час першого засідання нової сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй група кубинських еміґрантів уладила демонстрацію проти режиму Фіделя Кастра. На світлині внизу бачимо, як поліція в будинку Об'єднаних Націй виносить одного із демонстрантів.

Німеччина хоче актуалізувати справу свого з'єдинення

Париж. — Західньо-німецький міністер закордонних справ д-р Ґерґард Шредер перевів з французьким міністром Морісом Кув де Мурвілем кількагодинну нараду в минулий вівторок, щоб устійнити спільну лінію з уваги на ті розмови, що будуть вестись в найближчих тижнях у Ню Йорку і Вашинґтоні у зв'язку з новою сесією Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Шредер заступає погляд, що треба використати теперішню „відлигу" в холодній війні завдяки атомовому договорові, щоб актуалізувати справу з'єдинення Німеччини і тим самим розв'язання проблеми Берліну. Він твердить, що неможливо говорити про відпруження міжнародної ситуації і про тривкий мир без розв'язання цієї центральної політичної проблеми. Тому Західня Німеччина не відмовляється від розмов на тему забезпеки проти несподіваної атаки та про східньо-західній пакт неаґресії, якщо кожна з цих справ може бути пов'язана з проблемою Німеччини й Берліну та причинитись до їх конструктивної розв'язки. Зате він є проти совєтського становища, що ці справи треба одну від одної відмежувати, бо тоді — каже Шредер — на цьому тільки зискала б Східня Німеччина, а справа з'єдинення Німеччини стала б ще біль неактуальною. Моріс Кув де Мурвіль ставиться ще обережніше до східньо-західніх розмов. Він пропонує зайняти вичікуючу позицію, поки ініціятива не прийде від Совєтів і поки Совєти не відступлять від дотеперішніх своїх, для Заходу несприятливих проєктів.

Представники Південної Америки в ОН стурбовані експортом революції з Куби

Об'єднані Нації. — Члени латино-американських делеґацій на 18-ту сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй виявляють в розмовах з іншими делеґатами своє стурбування збільшеною активністю режиму Фіделя Кастра на терені Латинської Америки. Вони покликаються при цьому на заяви авторитетних представників кастрівського режиму. І так делеґат Куби в ОН д-р Карльос М. Лечуґа потвердив, що сам Кастро й інші кубинські лідери висловлювались у користь більшої революційної активности в Латинській Америці, але це були — мовляв — тільки „вислови особистого погляду", які не є каральні. Проте Кастро і його прибічники одверто і голосно підбурюють латино-американські народи до революції проти їхніх режимів, а Ернесто Ґевара поручав південно-американським комуністам наслідувати тактику Кастра — здобуваючи собі зброю із державних складів. Тому міністер закордонних справ Коста Ріки, Даніель Одубер Квірос, заповів, що він буде старатися довести до конференції латино-американських делеґацій в Ню Йорку про отой експорт кастрівської революції та про протизасоби. Перувіянець Хуан Баутіста де Ляваль заявив, що він пропонуватиме прийняття резолюції, за якою підсичування до революції і підривної роботи буде утотожнене з самою революцією.

Власник Дженерал Парсел Компані Л. Танкель засуджений до дворічної тюрми

Ню Гейвен, Коннектикат. — Суддя Роберт В. Андерсон видав вирок в справі колишнього власника висилкової фірми „Дженерал Парсел Компанії" Леонида Танкеля, засудивши його до дворічного ув'язнення, з чого Танкель відсидів тільки 4 місяці і впродовж 4-ох років буде під поліційним наглядом. Танкель засуджений за обманні операції у зв'язку з висиланням пакунків до СССР. Численні люди, в тому й українці зі східних стейтів, мали великі втрати внаслідок обману Танкеля, який брав гроші, але не висилав пакунків, бо СССР їх не принимав тому, що фірма Танкеля не платила належних оплат совєтському урядові. Коли обман Танкеля виявлено, то деякі посилки вернули тим, що їх висилали, або за доплатою переслали їх до СССР через іншу висилкову фірму. Танкель признався до вини й обіцяв винагородити втрати своїм колишнім клієнтам.

СССР ХОЧЕ КУПИТИ ЗБІЖЖЯ Й МУКУ В АМЕРИЦІ

Вашинґтон. — Совєтські представники, які підготовили підписання між СССР і Канадою умови щодо закупу 228 мільйонів бушлів канадійської пшениці і муки за кругло 500 мільйонів дол., розмовляли в Міннеаполісі й Кензас Ситі з американськими експортерами збіжжя. За твердженням американських газет, внедовзі, після неофіційного збірання інформацій, совєтський уряд має офіційно звернутись до Вашинґтону з пропозицією щодо купна американського збіжжя і муки. Взагалі, у зв'язку з цією велетенською торговельною трансакцією між Канадою і Совєтським Союзом, яка виявила поважну харчову кризу в Совєтах, американські торговельні кола сподіваються, що можна буде експортувати до Західньої Европи й інших країн коло 100 мільйонів бушлів. Секретар хліборобства Орвіл Фріман, запитаний фармерами в Монтічелльо в Айові, чи Америка продала б збіжжя Совєтам, відповів, що „думаю, що ми повинні б продати їм, якщо вони заплатили б нашу ціну". В даному випадку в гру входять однаково політичні, як економічні моменти. Хоч всі харчі, включно з збіжжям і мукою, не підпадають під поняття стратегічних товарів, заборонених для експорту до комуністичних країн, проте вони безумовно скріпили б режим в комуністичних країнах, що терплять на брак харчів. Покищо тільки Югославія і Польща діставали від Америки збіжжя і муку на довготермінові сплати. З другого боку Америка має величезні запаси збіжжя і муки, що їх обраховують на 1.1 більйона бушлів, до яких прийшло других стільки з останніх жнив. Тим часом на внутрішньо - американському ринку консумується найбільше 600 мільйонів бушлів — решта йде на експорт і резерву. Минулорічний експорт збіжжя дійшов був також до 600 мільйонів бушлів, але Західня Европа спроваджувала збіжжя щораз менше. Тільки останні жнива в Західній Европі були погані, внаслідку великих повеней,— коли водночас на Сході Европи була весною і літом велика посуха. Поруч із засадничими політичними й економічними моментами, пов'язаними з проблемою продажу великої скількости збіжжя Совєтам, приходить ще складна справа з ціною. Тому, що американське хліборобство дістає державні субвенції, які є відшкодуванням за використовування тільки обмеженої засівної площі та за існуючі „ножиці" між хліборобськими і промисловими продуктами, ціна на американське збіжжя і муку є вища від ціни на міжнародному ринку. Ото ж у гру входять умови заплати і сплати. Якщо Совєтський Союз дійсно закупив бе велику скількість збіжжя і муки в Америці, яка поруч із Канадою є одинокою країною у світі, що має великі збіжові резерви, то це був би радикальний зворот у торговельних взаєминах між ЗДА й Совєтами, — коментують газети.

Хрущов знову стверджує недоліки сільського господарства в СССР

Москва. — Нікіта Хрущов, виступаючи на зібранні совєтських господарників Волґоградського району, таврував керівників радгоспів за їхню звичку „бюрократичного урядування". Хрущов ствердив, що він „не дуже вдоволений" виглядом і господаркою радгоспів, що їх він оглянув у названому районі, та головну причину поганого тамошнього врожаю добачив у поганому наводнюванні. Хрущов покликувався при цьому на високий стан югославських господарств та на обильніше користування штучними добривами в хліборобстві Америки, Франції, Британії і Західньої Німеччини. Хрущов заявив, що в майбутньому совєтський уряд не дбатиме про поширювання засівної площі на цілинних землях, а про покращування рільництва там, де тоно вже є. Він виявив теж, що рішено покликати до життя окрему нову центральну установу, яка дбала би тільки за поширювання сіті каналів та інших іриґаційних засобів і за відповідне використовування їх. Хрущов, зокрема, назвав „ганьбою" теперішній стан ярин у волжсько-донецькому районі — їхню недостатню скількість і дорогі ціни. Вся ця остання промова Хрущова, проголошена цілістю в „Ізвєстіях", та ще й на тлі підписаної з Канадою у цьому тижні умови на закуп понад 6-х мільйонів метричних тонн збіжжя і муки, вказує на загострення хронічної сільсько-господарської кризи в Совєтському Союзі, яка знову відсуває в далеку майбутність пляни Хрущова, щоб „наздіґнати і перегнати" Америку у „продукції на голову".

У Тант передбачує велику ролю малих держав в майбутньому світу

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант заявив на прийнятті з нагоди других роковин трагічної смерти колишнього генерального секретаря ОН Даґа Гаммершильда, що для збереження миру у світі велику ролю відгравати муть малі держави, щораз активніші на терені Об'єднаних Націй та незалежні від впливів збоку великих держав. На цьому прийнятті, що відбулось у мин. вівторок, вшановано пам'ять Даґа Гаммершильда, який два роки тому згинув разом з 15-ма іншими особами в Північній Родезії, коли телів до столиці Катанґи Елізабетвілю з мировою місією під час гострого конфлікту в Конґо. На тому прийнятті проголошено цикл доповідей, який відбудеться заходами Колумбійського університету та шведської Фондації ім. Даґа Гаммершилда. Ці доповіді фінансовані з приватних джерел, між ними — Фондацією, що її покликала до життя фабрика воску С. К. Джонсона з Висканзину.

У СВІТІ

● **Моріс Шевальє,** популярний французький театральний і фільмовий артист, святкував своє 75-ліття в літаку, вдорозі з Канади до Франції. На паризькому летовищі стрінула його велика громада його прихильників. Він заявив, що не відчуває найменшої втоми та що бажав би собі грати в найближчому фільмі з молодою популярною фільмовою зіркою Бриґіттою Бардо. 75-літній артист матиме ціловечірній виступ 22 ц.м. у Парижі.

● **Сестра індійського прем'єра Неру,** пані Віяя Лакшмі Пандіт, яка очолює індійську делеґацію на теперішню сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, заявила, що в Індії рахуються з можливістю нової збройної атаки на Індію збоку комуністичного Китаю осінню цього року.

● **Католицького архиєпископа в Шотляндії,** Франсіса Волша, Ватикан позбавив єпархії, залишивши тільки титул, за кару за непослух розпорядкові, щоб він звільнив свою господиню, протестантку, яка розвелася з своїм чоловіком.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Проти московського обману

Енцикліку покійного Папи Івана XXIII „Мир на землі" зараз після її опублікування дуже спритно використала Москва для своєї „мирнокоекзистенційної" пропаганди, яка нічого спільного із справжнім миром не має. Цитуючи і коментуючи енцикліку на різні лади, Хрущов і його пропагандисти намагалися створити й посилити враження, що комуністи прагнуть того самого, що й голова Католицької Церкви, що вони йдуть до тієї ж самої мети, що й католики — встановлення загального миру на землі. Цю пропаганду пов'язала Москва незабаром із цілком конкретними політичними кроками — відвідинами Алексея Аджубея, хрущовського зятя і головного редактора „Правди", у Папи Івана XXIII, і недавно відвідини в Папи Павла VI православного екзарха Білоруси, архиєпископа Нікодима, що, як відомо, є одним з найвидатніших репрезентантів совєтської режимної „Русской Православной Церкви". Одні й другі відвідини були насправді пропагандивними трюками, розрахованими на збаламучення світової опінії і католицького світу щодо справжніх цілей і тенденцій московського большевизму в його ставленні до християнської релігії, зокрема до Католицької Церкви.

Проти здійснюваного таким робом обману виступив востаннє дуже рішуче і дуже своєчасно XIII міжнародний конгрес „Церква в потребі", який відбувся у серпні цього року в Кеніґштайні, в Західній Німеччині і в якому брали участь, крім світських католицьких діячів, представники Католицької Церкви, в тому числі Церков поневолених народів. Видатний учасник цього Конґресу, католицький священик ван Страатен, перестерігав проти важких небезпек, які загрожують Католицькій Церкві, і закликав до чуйности і готовости в боротьбі із затятими ворогами Христової науки. „Наміри комуністів залишаються завжди ті самі, — казав о. ван Страатен. Їх ціллю є повне знищення християнства. Церква не може входити з Москвою ні в які договори, бо може втратити цим довір'я поневолених народів. Дуже правдоподібно, що Кремль має тепер багато причин для того, щоб вести у відношенні до Церкви поміркованy політику, але розмови з Москвою не сміють бути ведені при гробовій мовчанці про переслідування Церкви.". Згадуючи справу Митр. Й. Сліпого, звільненого по 18 роках із совєтського ув'язнення, о. ван Страатен ствердив, що цей факт не може бути в жадному випадку доказом наявности свободи Церкви під комуністичним режимом, і що тому це звільнення треба трактувати, як обман.

З промовистими даними про важке становище Католицької Церкви в СССР і інших опанованих комуністами країнах виступив на цьому конґресі монс. Адольф Кіндерман, ректор Великої Колеґії св. Альберта. Він ствердив, що у першій минулорічній сесії Вселенського Собору не змогли взяти участи через комуністичні переслідування та заборони 89 єпископів з-поза залізної заслони. Совєти не дозволили виїхати до Риму для участи в Соборі ні одному католицькому архипастиреві з католицьких Церков Естонії, Литви і Латвії. Митрополита знищеної ними Української Католицької Церкви, Йосипа Сліпого, випустили з СССР до Риму, але тільки вже після закінчення першої сесії Собору. Не дали дозволу на виїзд католицьким єпископам комуністичні уряди Угорщини, Болгарії, Румунії, Північної Кореї і Північного В'єтнаму. Солідаризувалися в цих рестрикціях з Москвою і комуністичний Китай і Альбанія. Мали змогу прибути тільки єпископи з Югославії та Східньої Німеччини і частина єпископів з Польщі — 16 на всіх 58.

Подані монс. Кіндерманом факти переконливо виявляють дійсне вороже ставлення комуністів до Христової Церкви і доводять, що комуністичні вовки залишаються вовками, готовими вдиратися в церковні загороди і пустошити їх ізсередини.

Більйони на оборону

Сенатська Бюджетова Комісія призначила в минулий вівторок 17-го вересня $47 371 000 000 на цілі оборони. Це на півтора більйона менше, як первісно вимагав Уряд, проте на 289 000 000 більше, аніж ухвалила була Палата Репрезентантів у червні цього року. Сенатська Комісія відкинула великою більшістю дві пропозиції обмежити оборонний бюджет на $299 000 000, і тому можна сподіватися, що коли над цим бюджетом наступного тижня голосуватимуть на пленумі Сенату, ухвалена сума не буде зменшена. І коли прийде до компромісу між Палатою Репрезентантів та Сенатом задля остаточного устійнення висоти видатків на оборонні потреби у бюджетовому році 1964-1965, то ця сума буде обертатись коло $47 більйонів, отож буде малощо меншою за минулорічну, яка побила рекорд видатків З'єдинених Держав на військові цілі у мирному часі. До цього слід додати дуже важливу подробицю: всі пороблені ощадності ані цифрово не зменшують збройної сили, ані не послаблюють її вогневої здібности.

Дуже цікаво й дуже відрадно, що Уряд і Конґрес не вважають за відповідне ані трохи сповільнювати темпу збросння і зменшувати існуючої збройної потуги, незалежно від „мирового крику" у зв'язку з атомовим договором. Що більше: голова сенатської Комісії для Збройних Сил, сенатор Ричард Рассел, одверто признав, що згаданий атомовий договір у практиці „вимагає щораз більших коштів на оборону". Того самого дня Палата Репрезентантів ухвалила $175 мільйонів на протиатомові сховища, здаючи собі справу з того, що це — тільки початок, бо, щоб провести ефективну програму таких схоронищ для всієї країни з її 190-мільйоновим населенням, треба щонайменше — $2 000 000 000.

У чому сутнє значення всієї цієї оборонної програми Уряду та найприхильнішого становища до неї збоку Конґресу? У недовір'ї до „миролюбности" совєтського партнера атомового договору та в недовір'ї до стабільности нинішньої міжнародної ситуації, яка все ще знаходиться на проміжжі між війною і миром. Головним речником цієї оборонної програми є секретар оборони Роберт МекНамара. Він палко обороняв потребу ратифікувати атомовий договір. Але водночас він вимагає більйонів, щоб поставити збройну силу Америки на таку стопу, щоб вона була здатна вести „малі війни", як ось у Південному В'єтнамі, де комуністи ведуть „визвольну" боротьбу з ціллю відірвати і знищити ще одну вільну державу, — і щоб була здатна також до великої атомової війни, якщо її накине ворог. МекНамару критикують за те, що він припинив дальшу продукцію великих суперсонічних бомбовиків у користь розбудови й удосконалення далекосяжних атомових ракет. Але ж це спір тільки за засоби воювання, бо не порушена сама засада, що не слід виключати війни проти Совєтів. Отож і цей один з найвидатніших і впливових членів Уряду не вірить, видно, у практичну вартість атомового договору на далеку мету, не вірить у реальну можливість закріплення миру у світі. Бо для цього треба: 1) щоб Совєтський Союз вирікся амбіції володіти у світі; 2) щоб розв'язати існуючі міжнародні конфлікти у зв'язку з Німеччиною, Берліном, Кореєю, Ляосом, В'єтнамом і 3) щоб провести міжнародне роззброєння.

Тому, що ні один тверезий державний муж і політик не всилі повірити у можливість оцих трьох чудес, ЗДА — поруч із промовами про мир — плянують річні видатки на оборону в сумі — $47 000 000 000!

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ЧИ БУЛО КОЛИНЕБУДЬ ТАКЕ У МОСКВІ?

Вашинґтон звик до юрб народу на своїх вулицях: мільйони туристів, сотні тисяч щочотири роки на президентській інавґурації... Вашинґтон приготований на них; купці, готелярі чекають на них. Це — прихильні юрби і матеріяльно корисні.

Але ті юрби, що загрожували наїздом на Вашинґтон 28-го серпня цього року, зовсім не були прихильні; а вже бизнесу від них взагалі годі було сподіватися. Расові сутички по всьому півдні країни, навіть у недалекому Меріленді, створювали напружену атмосферу. Вправді, провідники маршу запевняли, що наміри його зовсім мирні, але юрби завжди необчислимі, вередливі і їх легко запалити.

Отож, Вашинґтон пережив довгі тижні тривожного напруження. Вашинґтон, як місто, Вашинґтон, як столиця.

Властиво, як місто, Вашинґтон мав доволі чисте сумління, хоч і не зовсім: мешкання тут в більшості сеґреґовані, так само ресторани і нічні розвагові льокалі. Але назагал сеґреґації майже ніде не відчувається. Тон надає урядничий стан — яких півмільйона людей. А статистика показує, що 13% федеральних урядовців — це мурини. Коли взяти під увагу, що загальне число їх в країні — близько двадцяти мільйонів — становить яких 10% населення, то цей відсоток їх у федеральній службі зовсім пристойний. А росте він постійно, особливо в середній групі заробітків. Отже, Вашинґтон несе виразну печать рівноправности муринів у федеральній службі, а федеральна служба стає взором для цілого міста.

Тому, якщо розраховувати на справедливість, то Вашинґтон, як місто, не мусів сподіватися надто гострих виявів невдоволення. Але Вашинґтон — столиця, і там, у Конґресі, саме чекає президентський законопроєкт про громадянські права на дискусію й голосування. Там голоси леґісляторів поділились, і багато з них не задовольняють бажань расової рівноправности. Марш на Вашинґтон, „марш волі", мав бути натиском на Конґрес.

Конґресмени заявляли, що марш не матиме ніякого впливу на їх рішення, мовляв, вони керуються лише своїм власним переконанням, а не натиском іззовні. Так вимагав престиж законодатної палати, і можна було промовчати, що на „Капітолійському Горбку" аж кишить від усяких організованих груп натиску. Але вони укриті в кулюарах, діють часто при доброму обіді, при милій ґутірці, а не демонстративно, і тому більше ефективно...

В кожному разі, напруження було і росло враз із тим, як доходили вісті про криваві сутички чорних з білими і як столичні органи безпеки приготовлялись до прийняття півтори сотні тисяч демонстрантів. Як звичайно, атмосферу допомагали творити чутки, про численне військо, розташоване по державних будинках, про таємничі маневри поліції, національної ґвардії, пожежної сторожі...

Насправді місцевої поліції не було тут навіть 4000, але їй до помочі було кількасот пожежників, півтори тисячі національної ґвардії і т. д. Нюйоркські демонстранти привезли з собою свою поліцію, яку їм дав їхній посадник для охорони. Не було також таємних військових сховищ у місті, але за рікою, по вірджінськім боці, в казармах двох фортів стояло 4 000 вояків на всякий випадок.

В міру того, як зближався призначений день маршу, чимраз більше державних урядовців просили відпустки на 28-го серпня. Адміністрація урядових установ мала вказівку відпускати кожного хто не дуже був потрібний. В результаті 50% урядовців залишилися вдома, користаючи з останків літа, замість наражатися на передбачену небезпеку.

За державними установами пішли й приватні підприємства. А місцеві бизнесмени довго вагались, поки рішили — і то далеко не всі — широко відкрити вікна й двері своїх крамниць.

Чекали нетерпеливо й інші: преса, завжди спраґнена сенсаційного матеріялу, телевізійна служба, яка мала через „Телстар" подавати образи можливих заворушень аж до 72 країн світу. Чекали з особливо східними намірами органи пропаґанди по той бік залізної заслони, завжди готові пекти свою печеню, роздуваючи без міри заворушення в „капіталістичній, гнилій" Америці.

День 28-го серпня прийшов погідним ранком. Напливали юрби людей, і репортери та поліція старалися вгадувати їх настрої. Тихо і спокійно напливали вони з усіх сторін країни, все більше й більше: замість заповіджених ста п'ятдесяти тисяч, понад двісті тисяч людей наїхало на місто. Крім звичайних засобів транспорту і тисяч приватних авт, 1 500 автобусів, 20 спеціяльних поїздів везли демонстрантів. Потім ішли вони вулицями тихо, спокійно, неначе вже втомлені, ще перед великим днем. А може несли спокій перед бурею? Тільки тут і там малі групки приспівували й плескали в долоні під такт музики. Але вони тільки підкреслювали загальну, якусь неначе таємничу, повагу маси.

Під Вашинґтоновим обеліском на зеленому „Молі", що тягнеться від Капітолю на сході до Лінкольнового монументу на заході, був збірний пункт демонстрантів. Перші співочо - музичні продукції мали розважати масу, поки провідники демонстрації відвідували провідників країни: конґресменів, потім Президента. Там, під обеліском, уперше можна було побачити в морі темношкірих лиць чимало білих: їх начислювали від двадцяти до тридцяти відсотків. Це, казали пізніше муринські провідники, був перший успіх демонстрації, бо це був доказ, що справа вже не тільки муринська, але й загальноамериканська.

Очевидно, муринські зірки — з музики, театру чи бейсболу були там також. Навіть славна колись Джозефіна Бейкер, родом із Ст. Луїсу, яка після першої світової війни виїхала була в турне по Европі, заявивши, що не вернеться до Америки, поки тут дискримінують її „одноцкірців', прилетіла з Парижу в уніформі „Вільної Франції" з медалями на грудях. Серед білих — ряд відомих фільмових зірок теж робили пропаґанду ідеї рівноправности. Пізніше з пів сотні конґресменів і сенаторів приїхало на хвилину під Лінкольнів монумент задокументувати свої симпатії рухові.

Вполудне почався марш двох сот тисяч з-під Вашинґтонового монументу до Лінкольнового, зеленою муравою і двома бічними вулицями, з морем транспарентів, з виґуками „Ми поборемо!". А збоку один транспарент, відсепарований від натовпу, проголошував, що ще цього року прийде кінець світу...

Під Лінкольном відбулася властива програма: промови, заяви, співи муринських „спірічуелс"... І все ще панував дивний спокій, вже ставало нудно. Поволі юрби людей почали розпливатися групами до своїх автобусів та поїздів. Навіть не було на вулицях великого „джему". І коли погідний вечір закінчив цей історичний день, тільки тонни паперових відпадків вкривали потовчену зелену мураву і стояли порожні санітарні та інші „комфортні" будки. І далі панував спокій.

„Це був неначе парафіяльний пікнік", — казали полісмени, які заарештували тільки чотирьох осіб у зв'язку з демонстрацією.

А одна кольорова учасниця заявила репортерам: „Все було цікаве, але не дуже „ексайтінґ". Вона була з Кембріджу, в Меріленді, де місяцями тривають сутички між білими й чорними. Не мусіла ця учасниця демонстрації журитись, бо незабаром почалися нові, зовсім не мирні демонстрації по країні.

Але спокійний перебіг маршу був, здається, найбільшим його успіхом. Провідники ґратулювали один одному і приймали ґратуляції офіційних і неофіційних кіл.

І був цей спокійний перебіг маршу також успіхом Америки. Шеф Американської Інформаційної Аґенції сказав: „Чи було колинебудь у Москві чи Пейпінґу, щоб населення країни так вільно демонструвало проти існуючого ладу?"

(юст)

Остап Тарнавський

ДІЛО ІВАНА БАГРЯНОГО

(1)

Гукає вечір з радісних низин,
хлюпочеться і бризкає водою.
І скачуть луни „в довгої лози",
і йдуть дуби рясною чередою
туди... туди...
Понурі та старі
посходились до сонячної
брами,
посходились на віче угорі
і слухають, як в далях
дзвонарі
читають звіт.
Вислухують. Чубами
похитують. Мовлять:
— Були діла.
Були... Були...

Так співав поет Іван Багряний в одному з ліричних ранніх етюдів, що увійшов до збірки „Золотий бумеранг". Сьогодні, коли Івана Багряного нема вже між живими, цей його поетичний образ, запланований на полотні метафізики з видом на „сонячні брами" — стає для нас яснішим, зрозумілішим і реальнішим. Це ж бо упав справжній дуб — один із тих дубів, яким доля призначає охороняти й захищати суспільство, під крислатою короною яких суспільство може рости й розвиватись. І справді, у подзвін Іванові Багряному можемо звітувати про його діла — діла, що їх доконав він на трудному шляху своєї життьової мандрівки і що залишились нам і нашим потомкам, як та дорогоцінність, якої не замінити. Лише тепер, коли наша еміґраційна преса, а разом і великі пресові аґенції передали вістку про смерть Івана Павловича, ми усвідомлюємо, що разом із нами жив, серед нас діяв і творив щирий поет, талановитий письменник, палкий журналіст-публіцист, відданий громадський трудівник і розумний організатор — людина, надхнена ідеєю і тим світлим духом, що передавався іншим і захоплював інших.

Біографічні дані Івана Багряного скромні і маловідомі. Народився він у робітничій сім'ї (батько — муляр, мати — селянка) 2-го жовтня 1907 року. З раннього дитинства мав замилування до мистецтва і, підготовляючись до мистецької професії, закінчив у Києві художній інститут. Та вже студентом Багряний виявив заінтресування літературою, а разом і літературний талант. Літературну діяльність почав у 1923-му році, а свій перший вірш видрукував у журналі „Глобус" в 1925-му році.

В 1927-му році, коли Іванові Павловичеві було двадцять років, вийшла друком у київському видавництві „Маса" його перша збірка поезій „До меж заказаних". Після цієї збірки поет включився в літературне життя і друкувався в журналах „Життя і Революція", „Червоний Шлях", „Всесвіт", „Плуг", „Уж", як і у згаданому вже „Глобусі". Поема Ів. Багряного „Аве Марія", що вийшла в 1929-му році, звернула увагу офіційних критиків на те, що її автор чужий гаслам урядової пропаґанди, а тим самим ворожий режимові. Половина нерозпроданого накладу „Аве Марія" була вилучена з продажу і сконфіскована.

Віршований історичний роман Ів. Багряного „Скелька", що появився друком у видавництві „Книгоспілка" в 1930-му році, був розгромлений урядовою критикою і вирішив долю поета. Як і багато інших українських письменників, друзів - приятелів Багряного, Підмогильний, Косинка, Плужник, Фальківський, Антоненко - Давидович, Осьмачка (вони творили літературну орґанізацію МАРС — Майстерня Революційного Слова), Іван Павлович був у 1932-му році заарештований і засланий в концтабір Бамлагу. Вдруге Багряний був заарештований у 1938-му році, і щойно дії другої світової війни відкрили йому браму тюрми.

В 1943-му році Іван Багряний вирушив на еміґрацію. З усієї своєї творчости він зібрав збірку віршів і видав її в Галичині під назвою ,Золотий бумеранг", з підзаголовком „Рештки загубленого, сконфіскованого і знищеного" Справжня літературна творчість Івана Багряного починається щойно на еміґрації. Тут він переніс усю свою увагу на прозу і, ще бувши в Галичині, надрукував роман „Звіролови" (у скороченні). Цей роман, перевиданий згодом у Німеччині під назвою „Тигролови", не лише здобув йому признання нашої критики і широкого українського читача, але й був перекладений на англійську, німецьку, та голляндську мови.

На еміґрації Іван Багряний — попри широку суспільно - громадську діяльність — написав і видав ще три романи: „Сад Гетсиманський", темою якого є терор єжовщини в Україні; „Вогненне коло" — про траґічний бій під Бродами, і „Марусю Богуславку" — першу частину великого роману „Буйний вітер", якого дальші дві частини залишилися у рукопису. Іван Багряний є теж автором трьох п'єс: „Морітурі"; „Генерал" і „Розгром", а також кількох віршованих оповідань для дітей.

Треба подивляти, як ця людина, яка позбавлена була особистої свободи і свободи літературно працювати через арешти, заслання і переслідування, вийшовши на еміґрацію з тяжкою хворобою легенів, знайшла стільки сили духа, щоб послідовно, віддано працю, часто на ліжку в лікарні, здобути у своєї громади і в опінії світу ім'я передового українського письменника та видатного політичного провідника. Ця духова сила Ів. Багряного в його життьо-

(Продовження на стор. 3-ій)

ГОЛОС ЧИТАЧА

Ще про місце, де народився митрополит Яхимович

Прочитавши статтю М. Лози про те, де народився митрополит Яхимович, пригадався мені гробівець на цвинтарі в Підберізцях.

Проф. Шах пише в своїх споминах „Львів — місто моєї молодости", що митрополит Яхимович поставив своїм батькам гробівець на цвинтарі в Підберізцях. Цей гробівець, побудований у формі піраміди, стоїть по середині старого цвинтаря на північ від гостинця.

Такого гробівця не був всилі поставити собі жадний господар в Підберізцях в тих давніх часах. Я чув від старих людей, учасників австрійсько - пруської війни, що цей гробівець поставив син священик своїм батькам. Якщо воєнні дії другої світової війни його не знищили, то він стоїть по нинішній день.

Під час українсько - польської війни я був у Підбірцях, і не раз приходилось мені бувати тоді на підборецькім цвинтарі. Жадного гробівця я там не бачив.

М. Лоза пише, що за його часів таких прізвищ не було, але треба взяти під увагу, що рід міг вимерти, і таких випадків у селі було багато.

Далі автор пише, що не пригадує собі, чи взагалі в Підберізцях існували прізвища з кінцівкою на -ич. Я народився в Підберізцях, називаюся Маркевич, отже прізвище маю з кінцівкою -ич. Таких прізвищ з кінцівкою було більше, їх роди вимерли, і в метрикальних книгах їх тепер не знайти, бо вони знищені.

Я маю метрику мого тата, виписану 1872-го року. Метрика писана латинкою, хресний батько тата в ній записаний Федорович Теодор, отже з кінцівкою на -ич, а хресна мати Козак Пелагія. Тих родів у Підберізцях вже нема, вони вже вимерли.

Михайло Маркевич

Ню Йорк, Бронкс

Євген Блакитний

ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ КРИЧЕВСЬКИЙ

(До десятиліття з дня смерти)

(2)

Жемчужніков був дуже кольоритною постаттю. Російський аристократ, що попав на Україну 24-літнім юнаком, він одразу ж захопився Україною, її народом, природою, звичаями, а головно багатством народної мистецької творчости. Вивчивши українську мову, він у селянській свиті ходив між народом, змальовував народні типи, одяг, прикраси та оздоби на одягу, посуд і будівлі. Приятелював з кобзарями, збирав пісні, народні думи, записував народні приказки, леґенди, повір'я. Одружився з простою українською дівчиною, селянкою-кріпачкою. Пізніше він деякі свої зарисовки вмістив в альбомі „Живописная Украина", свідомо намагаючись тим продовжувати видання, започатковане колись під тією ж назвою його приятелем Шевченком.

Ще бувши зовсім молодим малярем, Жемчужніков був гостем на посвяченні будинку Григорія Галаґана в селі Лебединцях. І саме тоді, коли він дивився на „дім цей, споруджений, щоб оживити перекази про життя предків у пам'яті нащадків", — як сказано в написі на сволоку цього будинку, — у молодого Жемчужнікова зродилась думка про створення українського національного стилю в архітектурі.

„Навіщо, — питав він, звертаючись до присутніх, — знову будувати такий самий дім, копіюючи той самий готовий зразок? Чому б не зробити крок уперед і піти далі, ніж ішли наші предки? Чому б не наслідувати загальний дух цього будівництва, взяти вироблені традицією практичні будівельні засоби і, використовуючи їх, створити новий стиль в будівництві? Це було б не копіюванням старого, а розвиванням нового — з коріння, яке виростає з старої традиції і нею живиться." [2]

Свої думки про створення українського національного стилю в архітектурі Жемчужніков виносить на сторінки видаваного Кулішем журналу „Основа". Для більшости українського громадянства того часу вони видавались лише утопією мрійника, нездійсненною фантазією божевільного.

Жемчужніков виїздить до Москви, і його праця для української культури на довгі роки завмирає.

Зустрівши у Загоскіна молодого Кричевського, якого господар жартівливо представив як оригінала, що захоплюється українським народним мистецтвом, оглянувши зібрані ним матеріяли, Жемчужніков відчув, що цей талановитий юнак може здійснити мрію його молодости й провести в життя те, що йому самому не пощастило зробити. Він розповів Кричевському про свою статтю в „Основі" і сказав, що в Західній Европі народне мистецтво розглядають і цінять як національне. Також у Росії шукають і пробують створити російський національний стиль в архітектурі. Але, не маючи достатнього ґрунту, там лише виробляють якийсь псевдонаціональний „петушиний", „теремковий" стиль.

Україна ж, така багата на народне мистецтво з великою кількістю зразків у будівництві селянських хат, дає всі можливості й підстави для створення свого власного національного стилю. Треба лише збирати матеріяли, вивчати їх, аналізувати, відшукувати той дух, характеристичний і спільний їм усім. Тоді, синтезувавши все, викристалізувати свій власний національний український стиль в архітектурі і мистецтві. Жемчужніков хвалив і заохочував Василя Григоровича, кажучи: „Працюйте далі над цим — тут непочатий край роботи! Я певний, що ви досягнете свого, якщо ваш молодий запал не згасне з роками. Дай Боже, щоб вам пощастило колись зробити те, про що змолоду мріяв я." [3]

Ці слова старого мрійника глибоко запали в душу молодого Кричевського.

Вадим Павловський у своїй статті наводить і другу цікаву подію, що також відіграла ролю у формуванні мистецького світогляду його майбутнього вітчима.

Саме за рік до зустрічі з Жемчужніковим Василеві Григоровичу довелося почути в Харкові прилюдну лекцію про розкопи Генріха Шлімана, які відкрили світові культуру леґендарної Трої. „Іліяда" ще з дитинства була улюбленим твором Василя Григоровича. Тепер він почув, що Троя не була вигадкою Гомера, а справді існувала і мала свою окрему від елліньского світу високу культуру.

Україна в уяві більшости зросійщеної тодішньої української шляхти вже також видавалась вигадкою. По упадкові гетьманщини, розгромі Катериною Другою Запорізької Січі та запровадженні кріпацтва, Україна на довгий час стає духовим цвинтарем, глухою провінцією Російської імперії, де ще доживають свого віку гоголівські Коробочки та Довгочхуни. Українська культура з гетьманських палаців та будинків козацьких старшин переходить у нарід і там зберігається в формі народної творчости. Справжня Україна з її мистецтвом, матеріяльною культурою, мовою, звичаями й традиціями живе в народі.

У Василя Кричевського, коли він слухав лекцію про відкриття Шліманом Трої, зродилась думка, що, якби зібрати докупи всі зразки творчости українського народу, вивчити та дослідити їх — відкрилася б світові друга Троя, українська Троя, з її тисячолітньою культурою. Відновивши та відродивши цю культуру, можна було б показати світові її цілковиту відрубність від культури Росії і створити й розвинути власне українське національне мистецтво.

Пробувши у Загоскіна три роки, Василь Григорович перейшов до архітектурної майстерні Олексія Бекетова — другого видатного архітекта Харкова. В майстерні Бекетова Кричевський завідує мистецькою частиною проєктування. Крім того, він і сам проєктує великі будинки, і за будинок Товариства гірнопромисловців у Харкові року 1899 одержує на конкурсі першу нагороду.

Дім Бекетова був більш фешенебельний, ніж дім Загоскіна. Життя в ньому йшло на широку скалю. Як і дім Загоскіна, це також був один із осередків життя харківських інтелектуалів. Бекетов був споріднений з відомою українською родиною фінансиста Алчевського, до якої тяжіла українська мистецька інтеліґенція Харкова. У Бекетова була добірна бібліотека з мистецтва, якою Василь Григорович міг користуватись. Сам Бекетов блискуче володів технікою акварелі, був добрим кольористом. В його домі, як і в домі Загоскіна, збирались малярі. Тут Кричевський познайомився з рядом мистців, між ними з малярами Первухіним, Уваровим та Ткаченком.

---

[2] „Основа", С.-Пет. 1861, жовтень, ст. 85.

[3] В. Павловський. Відновлення українського архітектурного стилю, „Нові Дні", Торонто, 1956, ч. 1.

ГОТУЙМОСЯ ДО ВАШИНГТОНУ НА 21 ВЕРЕСНЯ 1963 РОКУ — ДЕНЬ ДЕДИКАЦІЇ ПЛОЩІ ПІД ПАМ'ЯТНИК ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ!

ДІЛО ІВАНА БАГРЯНОГО

(Продовження із стор. 2-ої)

філософії, в його світогляді, що яскравим шитвом перетикає всю його письменницьку і публіцистичну діяльність.

Багряний вийшов на еміґрацію після другої світової війни, яка не лише не розв'язала заплутаних політичних проблем світу, але й принесла нове розчарування: розбила ті моральні основи, які творили стрижні европейського культурного росту. Переслідуваний ворожим режимом в Україні, Багряний виніс на еміґрацію твердість духа та глибоке переконання у справедливості ідеї, якій він рішив служити. Він не впав у зневіру.

Всі ті літературні і мистецькі хитання, екзистенціялістичні проповіді про абсурдальність людського життя, символістичні вияви підсвідомости — „траґічна візія", яка досить часто у письменників буває лише позою — не знайшли у Багряного пригожого ґрунту. Він сам знав трагічне, він бачив і переживав трагедію своєї батьківщини, бачив у безпосередній зустрічі зло, яке загрожує світові. Не чужі були Багряному всі ті великі проблеми, про які говорив Толстой, що вони існують вічно не для того, щоб їх розв'язати, але для того, щоб люди старались постійно їх розв'язувати. Багряний знав проблему, яка може бути розв'язана, він знав те світове зло, яке можна побороти, і вся його увага і сила зосереджена на цій проблемі.

Вже у відомому памфлеті „Чому я не хочу повертатись до СССР" (1946-ий рік) Іван Багряний виписав своє політичне кредо. Яскравий публіцистичний стиль, логічність думок, щирість почувань і глибина переконань здобули вже тоді нашому письменникові ім'я в світі. Багряний відважно і мужньо заговорив про поневолення українського народу російським большевизмом, відважно і мужньо заговорив про державну незалежність України. Ідея, яка провідним світлом ішла перед Багряним на його життьовому шляху — це українська державність, і ця ідея давала йому сили, кріпила його у праці, ця ідея стала основою його письменницького світогляду.

Папа підтримує поступове крило Вселенського Собору

Рим. — Папа Павло УІ видав розпорядок, який на перший погляд маловажний і суто-формальний, проте насправді має поважне значення, як доказ, що Папа підтримує „поступових" кардиналів і архиєпископів, членів Вселенського Собору. Папа заявив, що учасники другої сесії того Собору, що відкривається 29 вересня ц. р. можуть носити т. звані пелеринки, „моцета", з шовку чи з вовни, на мантильях, також на засіданнях Вселенського Собору. Річ у тім, що ті пелеринки є ознакою єпархіяльних єпископів чи архиєпископів і їх не носять поза межами даних єпархій. Своїм розпорядком Папа підкреслив, що єпархіяльні єпископи й архиєпископи, члени Собору, можуть зберігати на Соборі повну незалежність думки і виступати також проти погляду своїх духовних зверхників в курії. Тому передбачується знову перевагу отого поступового крила духовників над крилом традиціоналістів. Першою справою денного порядку другої сесії Собору буде проєкт декрету „Де Екклезія" Про Церкву. Члени Вселенського го Собору вже з'їздяться до Риму. Окремі замовлені літаки прилетять з Токіо, Південної Африки та Центральної і Південної Америки.

Десятиліття відділу УЛТПА в Огайо

Нечисленна група українських лікарів, що опинилися в стейті Огайо, 23 серпня 1953 року заснувала в Клівленді відділ Українського Лікарського Товариства. Промоторами тої акції були д-ри Микола Грушкевич, Ю. Дицьо і Б. Филипчак, який був першим головою новозаснованого відділу. З 10-ти засновників відділ на протязі 10-ох років збільшився і має понад 50 активних членів, зі загальної суми понад 60 українських лікарів в Огайо. Зросла теж питома вага членів відділу у професійній і суспільній ділянках. Переборовши початкові труднощі, подавляюча більшість членів добилася права практики і веде її з добрими успіхами.

Деякі члени займають видні позиції, чи то як шефи відділів у шпиталях, члени виконних органів шпиталів, викладачів чи дослідних працівників. На громадському відтинку члени відділів проявляли свою активність, очолюючи різні громадські чи політичні організації, чи то будучи членами їх управ.

Праця Відділу була спрямована в тому, щоб забезпечуючи організаційну структуру, бути допоміжним в процесі професійного розвитку членів і включити їх в організовані форми життя української спільноти. Під цим кутом проходила праця управ відділів, очолюваного по черзі: д-рами: Филипчаком, Левицьким, Комарянським, Фіріоном, Дейчаківським, Шкільником, Орловським та Потриґулею. Слід відмітити великий вклад праці в організаційному оформленні відділу д-рів З. Винницького, А. Клоса та Я. Кривяка, як теж інших членів управ за 10 літ існування. Співпраця більшости членів з почнами управ дозволила відділові добитися поважних успіхів.

Щоб відзначити 10-ти літній період діяльности відділу, на весні ц. р., створено в тій цілі Діловий Комітет з д-ром В. Левицьким, як головою. Річницю ту вирішено відсвяткувати ювілейним бенкетом і балем та серією медично популярних викладів для громадянства і в цьому напрямі проведено відповідну підготовку.

7-го вересня 1963 року в залях готелю Статлер - Гілтон в Клівленді відбувся ювілейний бенкет і баль з участю понад 250 осіб: лікарі з родинами та численними американськими колеґами, представників громадських установ, шефів шпиталів, в яких практикують українські лікарі, та численних гостей з громадянства, зокрема студентської молоді. Бенкетом вміло проводив „традиційний" тостмайстер відділу д-р М. Орловський. За президіяльним столом крім Всечесніших отців монсіньйора Ґреська і о. Ганкевича, д-ра І. Подриґулі, — теперішнього голови відділу, д-ра В. Левицького — голова Ділового Комітету, можна було бачити д-ра М. Зарицького — голову головної управи УЛТПА, д-ра Форсайта — президента Клівленду Академії оф Медісін, д-ра Б. Филипчака — першого голови відділу, д-ра Т. Лапічака — головного редактора „Лікарського Вістника", Софію Парфанович — сеньйорку українських жінок — лікарів та видатну письменницю, та сеньйора українських лікарів в Огайо — д-р А. Хомина з дружиною. Головними промовцями були д-р В. Левицький та д-р А. Зарицький. Хвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих — д-ра Чапельського та проф. Б. Андрієвського. До президії надійшли численні письмові привіти від різних осіб та організацій, серед яких особливо слід відмітити теплий і зворушливий привіт від першого голови — засновника УЛТПА д-ра Р. Осінчука та президента Медичної Асоціяції стейту Огайо — д-р Г. Піза.

Щоб підкреслити вагу молодого нарибку і поповнення рядів товариства на майбутнє, під час бенкету була проведена презентація студентів медичних дисциплін, медицини, дентистики та фармації. З 16-ти студентів цих наук з терену Огайо, які студіюють на університетах Америки, Канади, Австрії і Еспанії, вісім, були представлені присутнім на бенкеті: Мотря Мацілинська, Родіон Палажний, Богдан Яремчишин, Роман Левицький, Зірка Кавка, Андрій Зварун, Валерій Мойсеєнко, Андрій Левицький. Присутні гості бурхливими оплесками всіх їх сердечно, вітали, а президент Академії оф Медісін використав цю частину програми, як заключний мотив у своїй привітальній промові, закликаючи студентів до серйозних студій та зберігати зв'язки з середовищами, з яких вони походять, бо це зберігання збагачує теж діяпозон всієї американської медичної професії.

Після бенкету відбувся баль головною атракцією якого були два виступи лікарської оркестри з Шікаґо під керівництвом д-ра Кассараби, в складі якої були: д-ри З. Семків, А. Хрептовський, В. Трухлий, І. Рудавський, та мґр. Голубович. Своїми милими голосами чарували публіку д-ри Рудавський і Трухлий. В репертуарі їх переважала українська танцювальна музика, супроводжена співом, що публіка приймала з ентузіязмом, а професійна оркестра, яка грала до танців, мусіла добувати зі себе всі вмілості, щоб витримати конкуренцію з аматорами — лікарями. Під звуком обох оркестр, в присутності великого числа молоді та наявності свобідної та веселої атмосфери скоро прийшла 3-та година ранку і з жалем треба було прощатися.

В неділю 8-го вересня 1963 року в двох церквах Клівленду відправлено благодарні Служби Божі. В год. 4-ій пополудні в залі української щадниці на Пармі, під керівництвом д-ра Миколи Грушкевича, започатковано серію медично - популярних доповідей в присутності понад 70-ти громадян. Багато важливих та інтересних проблем порушив у цікавій доповіді д-р Т. Лапичак на тему: „Лікар, пацієнт і суспільність". Дуже інтересною і корисною була теж доповідь д-ра Т. Решетила на тему: „Профіляктика психічних занедужань", яку доповнено відповідним фільмом. По кожній доповіді була коротка, але жива річева дискусія.

Треба признати, що обі імпрези були вдалі й залишаться на довго в пам'яті учасників. Серії медично - популярних викладів будуть продовжуватися кожної першої неділі місяця в приміщенні Парма Сейвінґс.

За досі пророблену працю слід дати признання всім членам Ділового Комітету, голові відділу д-рові І. Подруґулі і пані Н. Мігайчук — голові Секції Дружин Лікарів.

М. Д.

Василь Пуйда...

(Закінчення із 1-шої стор.)

ла б мова і про нові варстати праці. Найкращі з тих статтей мали бути нагороджені. Таких статтей на розписаний конкурс появилось багато. Покійний В. Пуйда покрив всі кошти конкурсу та заплатив усі премії за признані окремим жюрі накращі статті. Крім того Покійний запренумерував у Видавництві книжок для дітей і молоді п. М. Таранька 600 комплетів дитячого журналу для тих читалень „Просвіти", що мали при своїх бібліотеках діточий відділ. Паралельно з тим запренумерував для цих бібліотек і книжкові діточі видання М. Таранька. Покійний не жалів гроша і на різні національні потреби. І так при засновинах Злученого Українського Американського Допомогового Комітету Покійний жертвував тисячу долярів на потреби цієї нової організації, що відіграла таку велику ролю в переселюванні українських скитальців з Европи до Америки та в організації їм допомоги і правної опіки у всіх країнах Европи. Жертвував 500 долярів на Український Конґресовий Комітет Америки і його ім'я стоїть вирите на окремій мармуровій плиті між тими, що жертвували щонайменше одну тисячу долярів на НТШ в Америці. На закупно будинку для Українського Народного Дому в Ню Йорку Покійний закупив поважне число акцій. Крім того багато грошової допомоги дістав від нього і „Пласт-Принт", який Покійний деякий час очолював. На цьому жертвенність Покійного ще далеко не вичерпується.

Дружина Покійного померла ще в 1948 році. Залишився осирочений син. Василь Пуйда, мабуть одинокий в Америці, мав багато річників „Діла" і „Нового Часу". Де є ті цінні річники і що з ними сталося, покищо невідомо.

Нехай же пам'ять про цього доброго Українського Громадянина живе між нами вічно.

Василь Мудрий

ЩЕ ПРО З'ЇЗД ДИВІЗІЙНИКІВ

Крайова Управа Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА в ЗДА повідомляє, що декорації приміщень на 8-му Крайовому З'їзді Братства в Лігайтоні виконував, не як було подане у „Свободі", п. Любомир Рихтицький, тільки п. Евстахій Загачевський з Рочестеру.

Короткі вістки

● Філд Ентерпрайс Едюкейшенел Корпорейшен в Шикаґо і журнал „Лайф" в Ню Йорку підписали контракт з 16-ма астронавтами, згідно з яким ці видавничі фірми платитимуть впродовж чотирьох років гонорари всім астронавтам по 10,000 дол. річно (Корпорейшен), або по 6,250 дол. річно (Лайф) за їхні писання. Крайова Аеронавтична й Космічна Адміністрація не має застережень проти цього контракту, який дасть всім астронавтам прибуток 1,040,000 дол. в найближчих 4-ох роках.

● Прем'єр Ніґерії Абубакар Балева прибув наприкінці минулого тижня на 4-денні відвідини до Конґа для затіснення взаємин між тими двома великими західньо - африканськими муринськими державами. Ніґерія була британською колонією, Конґо бельгійською, але обидві ці країни є прозахідні і тому стоять в опозиції до таких просовєтських „невтральних" країн, як Об'єднана Арабська Республіка, Гана, Малі й Альжир.

БРИТАНІЯ ПОГРОЖУЄ ЗІРВАННЯМ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВЗАЄМИН З ІНДОНЕЗІЄЮ

Лондон. — Британський міністер закордонних справ лорд Гюм викликав до себе індонезійнького амбасадора Дурґанудціна Мохаммеда Дияга і заявив йому, що Британія вимагає, щоб уряд Індонезії негайно припинив „некультурні виступи" та щоб він дав запевнення, що життя і майно британських громадян будуть під охороною. Ця розмова британського міністра закордонних справ з представником Індонезії тривала 5 хвилин. Вона була спричинена новими протибританськими демонстраціями в столиці Індонезії Якарті. Спершу заїхало перед британську амбасаду яких 500 молодих індонезійців на вантажних автах, але швидко юрба зросла до яких 10.000 осіб. Вони вдерлися до британської амбасади, викинули крізь вікно всі меблі й документи та підпалили будинок, який згорів до споду. Сталося це в минулу середу 18 ц. м. — за тамошнім часом це був уже четвер 19 вересня. Два дні перед тим подібна юрба спалила перед британською амбасадою авто амбасадора. В цій останній демонстрації спалено кільканадцять автомобілів британських громадян і демольовано їхні доми. Поліція спершу не перешкоджала демонстрантам та щойно згодом з'явились вояки, які встановили спокій. В Якарті проголошено виїмковий стан. Британський амбасадор в Індонезії, Андрю Грагем Джілкрайст, з родиною, як теж всі інші члени британської амбасади переїхали під охороною поліції до найбільшого в Якарті готелю „Індонезія" біля якого поставлено сильні військові стійки. Індонезійські демонстранти кричали „Геть з Маляйзією, геть з Британією". Ці демонстрації були реакцією на створення в минулий понеділок нової держави Маляйзія всупереч опозиції Індонезії. Маляйзія складається з Маляйської Федерації, Сінґапуру, Північного Борнео і Сараваку, — всі ці країни були колись британськими колоніями і Індонезія вбачає у постанні Маляйзії відродження британського колоніялізму під маскою нібито самостійної нової держави. Коли Індонезія і Філіппіни відмовились визнати відразу нову державу, вона зірвала з ними дипломатичні взаємини. У столиці раніше Маляйської Федерації, тепер Маляйзії Куаля Люмпурі маляйці здемолювали індонезійську амбасаду та притримали одного службовця амбасади, як „закладника", до часу повороту з Індонезії всіх членів маляйської амбасади. Британія бере під увагу зірвання дипломатичних взаємин з Індонезією. Вона зобов'язалася боронити своєю збройною силою нову державу, яка має тільки невеличке власне військо. Все ж, прем'єр Маляйзії князь Абдул Рахман заявив, що уряд робить швидкі приготування до покликання під зброю військових резерв та скріплення взагалі регулярної армії. Британія звернулась до З'єдинених Держав, щоб вони інтервеніювали в Індонезії проти провокування гострого конфлікту. Державний секретар Дін Раск негайно викликав до себе індонезійського амбасадора Заіріна Заіна на коротку розмову.

● Лідер італійських комуністів Пальміро Тольятті заявив, що його партія не хоче участи в уряді, але вимагає більше уваги збоку уряду до вимог комуністів та більшого впливу на хід державних справ.

ПОДЯКА

Всім, що склали на мої руки Державному Центрові заяву спочуття з приводу смерти

Івана Павловича БАГРЯНОГО

Віцепрезидента Української Народньої Республіки в екзилі, передаю цією дорогою слова подяки.

Президент Української Народньої Республіки в екзилі
СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ

Ню Йорк, 10-го вересня 1963 р.

✝

Ділимося сумною вісткою, з Рідними та Знайомими, що в середу 18-го вересня 1963 року упокоївся в Бозі, по короткій тяжкій недузі в шпиталі в Бофало

бл. п. ЛЕВ КОЛОМИЄЦЬ

бувший студент політехніки в Познані.

Горем прибита

РОДИНА

✝

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що дня 14-го вересня 1963 року в пополудневих годинах, помер нагло на удар серця в свойому помешканні в Денвері, Кольорадо

бл. п. БОГДАН СОПІНСЬКИЙ

б. інспектор Скарбового Уряду, б. мешканець табору Сомме-касерне в Авґсбурзі, б. співосновник і член Управи Т-ва Прихильників УВАН та Українського Інституту Живих Мов в Німеччині, б. працівник Українського Вільного Університету в Авґсбурзі, великий приятель української молоді, правдивий український патріот та громадський працівник.

Покійний полишив дружину та доньку в Польщі.

Похорон в четвер, 19-го вересня ц. р. о год. 9-ій рано з Української Католицької Церкви, 4100 Sheshone, в Денвері, Кольорадо.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ДРУЗІ в ДЕНВЕРІ

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в вівторок 27-го серпня 1963 р. відійшов у Вічність по короткій важкій недузі на 72-му році життя, наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п. МИКОЛА ЛЕСЬКІВ

Похорон відбувся в п'ятницю, 30-го серпня 1963 р. в церкві св. ап. Петра і Павла в Клівленді.

Горем прибиті:

ТЕКЛЯ, дружина
ОЛЬГА ВОВК, дочка з мужем
МАРІЯ КОМАНИКА, дочка з мужем і родиною
АННА ТАТОМИР, дочка з мужем і родиною
ГРИГОРІЙ, син

ГРАТУЛЯЦІЇ ТА ПРИВІТАННЯ
для моїх
БАБУНІ і ДІДУСЯ

НЕЛЯ І МИХАЙЛО БУЛИК
(Astoria, L. I., N. Y.)
З НАГОДИ ЇХНЬОГО ЮВІЛЕЮ 50-РІЧЧЯ ПОДРУЖЖЯ 21-го ВЕРЕСНЯ.

Бажаю Вам багато, багато щасливих днів і здоров'я та бажаю, щоб всі Ваші Приятелі з Пристані і Бутинів випили товст на Ваше здоров'я.

Ваш внук

Іван Конрад БУЛИК

Зі спорту

Футбольні змагання українських клюбів на наступну неділю

„Тризуб", Філядельфія — Мадярський С. К., Ню Бронсвік, відплатні змагання за мистецтво Американської Футбольної Ліги відбудуться в неділю 22 вересня о год. 2.00 по полудні на грищі при 29-ій та Клірфілд вулицях у Філядельфії. Змагання ці будуть передавані в телевізії.

УСК Ню Йорк — Ф. К. Гобокен, мистецькі змагання „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу відбудуться в неділю, 22 вересня о год. 3.00 по полудні на грищі Українського Спортового Майдану в Коледж Пойнті, Н. Й.

„Чорноморська Січ" Ньюарк — „Польські Соколи", мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги відбудуться в неділю 22 вересня о год. 2.30 по полудні на грищі Айронбаунд при Вілсон Евню в Ньюарку.

Який був склад УСК-у в грі з „Чорноморською Січчю"?

До нас наспів лист від Управи УСК-у Ню Йорк у справі нашого постійного спортового кореспондента з Ньюарку Омеляна Твардовського про змагання УСК — „Чорноморська Січ", які відбулися 18 серпня 1963.

За словами одержаного листа, інформації в згаданому дописі роблять „враження, що УСК в той день змагався в більшості в чужинецькому складі", тому подаємо на проханнях УСК-у вияснення, що в цих змаганнях грали також його молоді змагуни — вихованці В. Скірка, П. Назаркевич, І. Соловейко і П. Мицак. Лист цей, з підписом Романа Лисяка за Управу УСК-у, закінчується такими словами: „Управа УСК-у прохає Вас справити помилку і кривду заподіяну нашому клюбові. Ви ж знаєте, якою болючою є справа нашого спортового молодняку".

В дописі поміщеному 31 серпня 1963 в числі 166 „Свободи" подано між іншим про згадані змагання таке, що було причиною листа від УСК-у: „В склад УСК-у з минулорічного складу були: Форнеро, Мулвай, Лі, „Грек", а з українців Цап і Коновський в воротарі на зміну Шмотолоха — Ховайло".

Занотований тут уступ допису потверджує одержане від автора вияснення, що вичисляв він лише змагунів з минулорічного складу, так само як і подав прізвища тільки таких змагунів „Чорноморської Січі", та що автор не мав наміру кривдити УСК-у цими неповними інформаціями про його склад. Тим не менше радо поміщуємо вияснення УСК-у, з прізвищами інших українських змагунів.

„Чорноморська Січ" — „Гакоах" 1:0

Ню Йорк, 14 вересня. — До перших змагань за мистецтво Американської Футбольної Ліги виступила „Січ" в більшості зі змагунами минулого сезону, за вийнятком нових Черемхи та Кіндратова, але без Ради і, очевидно, „цілої Канади". „Січ" грала краще, як минулої неділі. Особливо були проблиски в лінії нападу але годі ще оцінити спроможність окремих змагунів і цілість дружини. Дружина може напевно грати краще і продуктивніше, але все це справа змагунів і тренера. Симпатикам, які вмовляють в себе, що „Січ" не має нападу, та хочуть скріплення (очевидно чужими змагунами), треба пригадати, що минулого сезону „Січ", маючи 4-5 канадійців, програвала. Тепер ми виграли змагання проти дружини, яка має змагунів з великими іменами і хоче єгати по перше місце, отже не така вже криза з лінією нашого нападу. Наш, на їх думку, „слабий" Чайка стрілив переможні ворота, а великої слави змагун „Гакоаху" Контра нераз не зумів цього зробити, бо йому добре перешкоджував Павлишин. Часом аж дивно, що в наших симпатиків аж такий брак віри у свої власні сили.

Рівень гри після вакаційної перерви був оправдано тільки пересічний. „Січ" переважала завзяттям і волею перемогти. Павлишин на „штопері" був знаменитий, в полі мудро і пляново провадив гру Снилик, а Чайка старався вже краще використовувати свої потенційні спроможності, хоч ще не міг вповні вдоволити. Савицький і Кіндратів у нападі виглядали надійно. Інші грали не зле, але нижче своєї нормальної форми. Слабими показалися брати Коремби. Склад „Січі": Голуб, Саварин, Снилик, Черемха, Павлишин, Понось, Савицький, Мушак, Чайка, Каздоба, Кіндратів, І. Коремба, М. Коремба, Бренич. В передсудню учні „Чорноморської Січі" перемогли своїх однолітків німецької дружини „Вляв-Вайс Готче" вислідом 1:4.

І. Х - як

„Леви" почали осінній сезон

Шикаго, 8 вересня. Цю неділю можна назвати чорною неділею, бо всі три дружини „Левів" зійшли переможеними. Їхні вислідки:

„Леви" — „Кікерс" 2:4 (1:2)
„Леви" рез. — „Кікерс" рез. 0:7
„Леви" юнаки — „Ігелс" юнаки 1:6

„Кікерс", які претендують на чемпіона Вищої Дивізії, відплатили „Левам" за недавню програну 0:4. Вони виграли краще кондиційно цілі змагання з дружиною „Левів", яка, хоч і була підсилена змагунами Круком, Келлі, Шмотолохою і Буцаєм, заграла нижче сподівань. „Леви" не дописали особливо в лінії помочі та на позиціях обидвох крил, що і було причиною, що дружина наша грала більше серединою. Німці були швидші і краще дисполовані стрілово. Ворота для „Левів" здобули: Крук і Бахір.

Сумівські „Крила" здобули в мистецьких змаганнях Першої Дивізії — Південь гарну перемогу 7:2 над чеською „Спартою". Цісю вигранною „Крила" закріпилися на першому місці показника.

Несподівана програна юнаків „Левів" буля спеціяльно болючою, бо вона може перешкодити „левенятам" здобути перше місце своєї групи юнаків — Південної Дивізії Ліги Юнаків.

П. Головатий

Комуністичний Китай запротестував у Москві проти інциденту на кордоні

Москва. — Комуно-китайський уряд вручив совєтському амбасадорові в Пейпінгу ноту протесту проти поведення совєтських властей 7 вересня ц. р. на совєтсько-монгольському кордоні. Совєти твердили, що вони перехопили в потязі, який приїхав з Китаю, антисовєтську літературу та що китайські залізничники і студенти не хотіли повинуватися совєтським властям, ображували їх і провокували та що прийшлося силою відіслати їх назад до Пейпінгу, де китайські комуністи стрінули їх з великою парадою, як героїв. Зате китайські комуністи твердять у своїй теперішній ноті протесту зовсім щось інше: що Совєти перебільшують інцидент, що вони свідомо плекають „протикитайську гістерію", що ніякої антисовєтської літератури у тому поїзді не було та що взагалі не китайці, а большевики діють на шкоду „соціялістичним країнам", які повинні жити в згоді і приязні. Комуно-китайська нота твердить, що китайська залізнична обслуга і пасажири потягу з 7 вересня ц. р. були на стації Наушки „обляганi, притримані, ображувані й переслідувані" і що Москва свідомо йде „від помилки до помилки", щоб загострити відносини між СССР та ком. Китаєм. З свого боку комуно-китайська нота заявляє, що китайські комуністи не хочуть сварні з Москвою а, навпаки, хочуть згоди і співпраці. Тому й Пейпінг рішений — кажеться в ноті — не вживати дальших заходів в справі того залізничного інциденту. Москва у відповіді негайно закинула Пейпінгові брехню.

● **Колишній президент** Гаррі С. Труман заявив, що він відмовився написати рецензію на спогади генерала армії Даґлеса МекАртура, кажучи, що він не міг би бути об'єктивним критиком. Труман, як президент ЗДА в 1951-му році звільнив був із команданта збройних американських сил в Кореї генерала МекАртура, який хотів бомбардувати китайські війська в Манджурії під час війни в Кореї. Труман сказав, що він не відповідатиме генералові МекАртурові в справі війни в Кореї, бо він вже своє сказав в цій справі давніше.

З ТОВАРИСЬКОГО І РОДИННОГО ЖИТТЯ

На українському весіллі пластунів у Клівленді

17 серпня о 4-тій годині по полудні, в церкві св.Йосафата (Парма) відбулося вінчання Мирослави Воляник, доньки Анни і бл. п. Василя Воляників і Зенона Голубця, сина Анастазії і Григорія Голубців. Молода пара відома в нашій громаді зі своєї активної праці в Пласті, студентських організаціях, хорі „Дніпро" і ін. Церква була повна гостей місцевих і позамісцевих, з Торонта, Ню Йорку, Шикаґо, Мінneaполісу, Дітройту, Філядельфії, Сиракюз, Рочестеру, Акрону і інших. Св. тайни вінчання уділив о. проф. П. Шиманський, а торжественно-щасливу хвилину звеличував своїм співом хор „Дніпро", членами якого є ціла родина п-ва Голубців і Молода.

Мирослава Воляник і Зенон Голубець

По вінчанні почалася весільна гостина. Родичі Молодої пари за старим українським звичаєм зустріли і привітали Новоженців традиційними хлібом і сіллю. Батько Молодого кількома словами привітав численних гостей, коло 500 осіб, і передав весільні функції в руки досвідченого тостмайстра маґістра Юрія Оришкевича.

З промовами, привітаннями і побажаннями виступали: всч. о. проф. Шиманський, д-р М. Грушкевич відчитав привіти від хворого Провідника пластової групи в Акроні (місц. Молодої) — д-ра І. Домбчевського. Пластовий сеньйор Я. Кришталович вітав від Крайової Пластової Ради, інж. Т. Грушкевич від місцевої станиці Пласту в Клівленді та від Куреня „Лісові чорти", п-на О. Волчук від Куреня „Буриверхи", до якого належить Молода, п-на О. Світенко від Куреня „Шостокрилі", п. А. Бігун від Куреня „Бурлаки", п. Т. Когут від Куреня „Лісові чорти", членом якого є Молодий. Від співацького товариства хору „Дніпро" вітав молоду пару дириґент маєстро Є. О. Садовський.

Особливою атракцією весілля був по мистецьки удекорований і на „семи криничних водах" печений коровай (торт)—діло мистецьких рук пані І. Кашубинської і точка „Лісових чортів" з мідяками. Співаючи свою курінну традицийну пісню, тридцять пластунів вмаршували перед молодих і притягли з собою дитячий візок, повний мідяків (12 тисяч центів) як весільний дарунок.

Святочно звучали слова батька Молодого п. Григорія Голубця, який, нав'язуючи до слів св. Письма, говорив про своє переживання весільної хвилини як батька. „Щасливим чується той сівач, який, посіявши зерно, що дало гарні плоди, діждався жнив і зібрав гарний урожай, так і щасливо чуються батьки, які виховали дітей вірних батьківським наукам — пересторогам та вдячним за те виховання". Звертаючись до новоженців, закликав, їх, щоб не забули, з якого народу походять, і щоб тому народові служити, цитуючи при цьому слова Шевченка: „І коли тебе забуду, Ієрусалиме, забвен буду, покинутий рабом на чужині. І язик мій оніміє, висохне лукавий, як забуду пом'янути тебе, наша славо". Гості заспівали „Де згода в сімействі". Гостина затяглася до 2-ої години ранку.

На весільному прийняттю був головний радний УНС п. Дмитро Шмаґала, стрийко Молодого і бувша заст. предс. УНС п-і Зепко - Жеребняк. Батько Молодого є скарбником 102 Відд. УНС св. Ап. Петра і Павла в Клівленді. Молода пара з нагоди вінчання зложила на дитячий журнал „Веселка" $ 10.

Ом.

Ачесон назвав політику де Ґоля загрозою для єдности Заходу

Париж. — Державний секретар за урядування Гаррі Трумана Дін Ачесон гостро натаврував націоналістичну політику французького президента Шарля де Ґоля, назвавши її загрозою для єдности однаково Европи, як Атлантійського Союзу. Дін Ачесон промовляв на з'їзді Конґресу для Европейського Руху, організації, заснованої у 1948 році для активного сприяння европейської єдности. Він зацитував слова де Ґоля проти принципу інтеґрації збройних сил 15-ох членських країн Атлантійського Союзу (НАТО) та водночас натаврував французьку політику в справі хліборобських продуктів. Дін Ачесон назвав проблему сільсько- господарської продукції та її збуту на внутрішніх і чужих ринках проблемою не економіки, а політики, і пропонував покликати для її розв'язки кількох осіб з міжнародним авторитетом і великим знанням. Як такого француза Ачесон назвав Жана Монне, що його звуть батьком Европейської Економічної Спільноти. Дін Ачесон запевняв, що Америка не буде підтримувати таку з'єдинену Европу, яка мала б служити для амбітних цілей тільки одної держави, — розуміючи під нею Францію та пляни де Ґоля. За найпершими західніми коментарями — цей виступ Діна Ачесона, який стоїть у тісних зв'язках з Урядом президента Кеннеді, віддзеркалює погляди того Уряду, дармащо в офіційних заявах американські чинники виминають будьякої гострішої полеміки з керівниками Франції.

КОРОТКІ ВІСТКИ

● **Серце Тадея Косцюшка** перевезено з великою парадою з собору св. Яна назад до Національного музею у Варшаві. Урну з серцем польського національного героя перенесли були з вибухом останньої війни з того музею до тайної скритки в названому соборі. Тадей Косцюшко помер в 1817 році на 71 році життя.

● **Південно-в'єтнамський уряд,** у відповіді генеральному секретареві Об'єднаних Націй У Тантові на його закид, що уряд у Південному В'єтнамі спірається на військову силу, а не на праві і народі, пригадав, що в Бірмі, яка є батьківщиною У Танта, теперішній диктаторський прем'єр Не Він прийшов до влади у військовому перевороті і всіх членів попереднього режиму виарештував.

● **У Греції** православний архиєпископ Хризостомос заявив в минулому тижні, що його Церква ніколи не примириться з Католицькою Церквою, бо не признає канону про непомильність Папи.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 21-го ВЕРЕСНЯ 1963 р.:

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, о год. 7:30 веч. у Віньярського. Проситься всіх забрати чеки-дивіденди. — Іван Бурний, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 117, в год. 7-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7-ма вул. Вплачування вкладок від год. 6:30. — Р. Іваницький, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, 42 Відд. о год. 7:30 веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. — В. Марущак, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ 206 Відд. о год. 7-ій веч. в парафіяльній залі під ч. 74 Геррес Евеню. Проситься прибути на збори. — Е. Тепер, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го ВЕРЕСНЯ 1963 р.:

ТРЕНТОН, Н. Дж. Місячні збори 245 Відділ о год. 3-ій по пол. в залі Укр. Прав. Церкви при 824 Adelin St. На зборах будуть інформації про нову акцидентову грамоту та інформації про дедикацію площі Т. Шевченкові у Вашинґтоні. — Й. Сабат, предс., М. Мартиненко, секр.

ШИКАГО, Ілл. Місячні збори С-ва Родж. Прес. Діви Марії, 259 Відд. в год. 1-ій по пол. в церковній залі при 4952 So. Paulina St. — П. Трусяк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Т-во Дністер, Відд. 430 повідомляє, що побір вкладок за місяць вересень відбудеться: в неділю, 22 вересня в Спорт. Клюбі „Тризуб" в год. 1-3 по пол.; В неділю, 22 вересня в Укр. Клюбі при Френклін вул. в год. 11:30-1:30 по пол. Члени, які постійно занедбують плачення своїх вкладок і допускаються кількамісячних залеглостей будуть суспендовані. — Р. Дяків, О. Бакай, Р. Книш.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Посмертні згадки

АННА КРАВЧУК, довголітня членкиня 383-го Відд. УНСоюзу в Бріджпорті, Па. Померла 28-го липня 1963 р. на 65-му році життя. Покійна народилася в с. Стриївка, пов. Збараж, Галичина. Полишила у смутку доньку зам. Тлімі, сина, 3 внуків. Похорон відбувся 2-го серпня 1963 р. з похоронного заведення до Augustine's Church, Bridgeport, Pa. Interment St., а тіло Покійної поховано на Augustine's Cemetery. В. І. П.
Йосиф Хома, секр.

КАТЕРИНА СЕНДУНЬ, довголітня і заслужена членкиня Українського Народного Дому, 316 Відд. УНСоюзу в Рочестері, померла по довгій недузі 30-го липня 1963 року. Покійна родилась в с. Кунів, Рогатинського пов. 1896 р., вступила до УНС 1925 р. і увесь час була активною членкинею УНДому. Полишила в жалобі 3 доньки, 2 синів, 9 внуків та велику громаду приятелів і знайомих. Похорон відбувся 2-го серпня 1963 р. Тлінні останки поховано на цвинтарі Holy Sepulchre. Вічна Їй Пам'ять.

ОЛЕКСІЙ РИБАК, б. довголітній член Т-ва „Дністер" 310 Відд. УНСоюзу в Брукліні, Н. Й., помер 29-го липня 1963 р. на 75-му році трудолюбивого життя. Покійний народився 14 вересня 1888 р. в Якторові, пов. Перемишляни, Зах. Україна. До ЗДА прибув 1915 р., а до УНСоюзу вступив в лютому 1925 р. та залишився активним членом нашої організації аж до кінця життя. Похорон відбувся дня 1-го серпня ц. р. на цвинтар Оливна Гора при численній участи рідних та союзовців. Вічна Йому Пам'ять.
М. Долгун, секр.

ТАРЗАН, ч. 5109. П'єр хоче йти з носіями...

THE SHEIK CALLED HIS INSTRUCTIONS TO ALI. "PICK OUT TWO MEN TO HELP DELIVER THIS BOX TO CHIEF NGOTO--"

"PARDON," INTERRUPTED PIERRE, "BUT MY DESTINATION, THE COLONY OF BATISTE, IS ON THE OTHER SIDE OF NGOTO'S AREA--"

"IF I COULD BE INCLUDED AS A GIFT BEARER, I-I MIGHT HAVE A BETTER CHANCE TO GET THROUGH."

Шейх передав свої інструкції Аллі. — Вибери двох людей, щоб помогли доставити цю скриньку ватажкові Нґотові...

— Вибачте, вмішався П'єр, — але моя ціль, колонія Батіста, є з другого боку території Нґота...

— Якби я міг приєднатися до носіїв скриньки — я, я мав би кращу можливість дістатися туди...